

WPROWADZENIE

Zawsze gościnne dla mariologów Sanktuarium Matki Bożej Ostrobramskiej w Skarżysku-Kamiennej stało się miejscem kolejnego sympozjum mariologicznego organizowanego przez Polskie Towarzystwo Mariologiczne. Po trudnym okresie pandemii, która zachwiała także systematycznością refleksji mariologicznej prowadzonej przez Towarzystwo, mogliśmy wrócić do namysłu nad tajemnicą Bożej Rodzicielki Maryi, tym razem biorąc za punkt odniesienia ufne zapewnienie, które Ona sama wyraziła w objawieniach fatimskich: „Moje Niepokalane Serce zatryumfuje!”. Teologia serca Maryi stanowi centrum objawień fatimskich, ale już od dawna ma ona swoje zakorzenienie w tradycji Kościoła, o czym trzeba zawsze pamiętać i do czego trzeba stale wracać. Wyrasta ta teologia oczywiście ze źródeł biblijnych, zarówno staro-, jak i nowotestamentowych, w których serce pojawia się niemal jak refren, stanowiąc ważny punkt odniesienia antropologii biblijnej. Te wielorakie linie teologiczne, potwierdzone licznymi i autorytatywnymi wypowiedziami papieży, zwłaszcza w XX wieku, splatają się dzisiaj w rozwijającej się pobożności i duchowości maryjnej, która inspiruje się tajemnicą Niepokalanego Serca Maryi.

Oczywiście, aktualne potrzeby mariologii oraz pobożności i duchowości maryjnej wykraczają poza teologię serca Maryi. Jej tajemnica jest niemal nieograniczona, jak nieograniczony niczym jest Bóg, który uczynił z Niej swoje wybrane mieszkanie. Sympozjum stało się także okazją do bezpośredniego spotkania członków Polskiego Towarzystwa Mariologicznego oraz stosownej wymiany zdań, sformułowania propozycji i przynajmniej próby otwarcia nowych perspektyw dla refleksji mariologicznej. Biorąc pod uwagę pewną nieufność, z którą spotyka się dzisiaj mariologia w całokształcie teologii, zachodzi potrzeba pokazania jej aktualności eklesjalnej oraz potrzeby podejmowania rozmaitych badań w tej dziedzinie, zarówno historycznych, jak i systematycznych.

Wydaje się zwłaszcza uzasadnione, by w kontekście współczesnych, bardzo licznych i rozbudowanych postulatów odnowy Kościoła zwrócić uwagę na rolę mariologii w kształtowaniu właściwego obrazu Kościoła, a tym samym także na jej rolę w kształtowaniu procesów jego urzeczywistniania się i jego odnawiania duchowego w nowych kontekstach historycznych. Miał niewątpliwie rację Hans Urs von Balthasar, gdy stwierdzał: „Chrześcijaństwu bez mariologii grozi skrycie okrucieństwo. Kościół staje się funkcyjny, bezduszny, przekształca się w rachityczną instytucję pozbawioną miejsca odpoczynku, wyobcowuje się w ciągłym planowaniu. i ponieważ w tym świecie zdominowanym przez pierwiastek męski nieustannie następują po sobie kolejne ideologie, wszystko staje się przedmiotem polemiki, krytyki, gorzknieje, ztraca humor, wreszcie nudzi, ludzie masowo uciekają z takiego Kościoła” (*Duch chrześcijański*, Paris 1076, s. 82).

Kościół potrzebuje więc pilnie odpowiedniej mariologii, to znaczy takiej, która może realnie kształtować oblicze Kościoła. Potrzebuje nade wszystko „zasady maryjnej”, o której wielokrotnie pisał cytowany Balthasar, a której znaczenie potwierdził święty Jan Paweł II w swoim nauczaniu, a zwłaszcza zawartym w liście apostolskim *Mulieris dignitatem* (15 sierpnia 1988 r.). Pogłębienie i przybliżenie tej zasady, która domaga się dalszych przemyśleń i opracowania skonkretyzowanych sposobów jej zastosowania, może być efektywnym sposobem włączenia się mariologów we współczesne życie Kościoła i w wyzwania, które przed nim stoją. Odnowa serca ludzkiego, które może realnie dokonać się w odniesieniu do Niepokalanego Serca Maryi, stanowi niewątpliwie centrum postulowanej odnowy Kościoła, a tym samym jednoznacznie ukierunkowuje nasze poszukiwania. Dokonany więc namysł teologiczny nad Sercem Maryi, którego rezultaty zawiera niniejsze opracowanie, może się do tego przynajmniej w jakimś stopniu przyczynić.

ks. prof. dr hab. Janusz Królikowski
Przewodniczący
Polskiego Towarzystwa Mariologicznego